

ועדת אגרנט לקחה באותו חטא שבו היא האשימה את האחרים: היא שבויה בקונצפציה שהיא עצמה יצרה אותה, ושהכריחה אותה להסיק מסקנות מופרכות

התחדל האחרון

הראשון, שעורר זעם ציבורי כה כללי, לא נחקר נושא מרכזי זה כלל. בכל הדו"ח הסופי הגלוי אין לו זכר. השתמשות זו מן הכעויה המכריעת, המעמידה בצל את כל שאר הכעויות, אינה ניתנת להגדרה אלא כמעילה בתפקיד שהוטל על הוועדה. היא פשוט לא מילאה אותה.

אין צורך בוועדת-חקירה אורחית, שאין בה אף קצין אחד ששירת בשנים האחרונות בצה"ל, כדי לחקור מהלכי-קרבות. דווקא לגבי נושאים כאלה, ועדה כזו אינה מסוגלת אלא לספק עוד גירסה אחת, אחת מני רבות, וקשה לדרוש מקצינים מיקצועיים, בשירות פעיל, לקבל את דעתה כתורה מסיני.

אולם ועדה כזאת מוסמכת בהחלט לחקור את אחריות הגורמים המדיניים והאזרחיים, את אחריותם האישית של הפוליטיקאים בכלל, ושל שר-הביטחון בפרט. איי-הטיפול בכל הכעויה הזו מעורר את הרושם שהוועדה לא יכלה להגיע לכלל דיעה משויה תפת על כך, ועליכן זנחה אותה. כסופו של דבר מצטרף דו"ח אני רנט — על העבודה העצומה, הזמן הרב ו־67 אלף הלירות שהושקעו בו, אל שאר המחירונים של מידי-חמת יוביה-כיפורים. זהו המחיר האחרון של המידי-חמה.

המיקרה עצמו. לכך לא היה שחר — ועצם העלאת העניין בדו"ח נראה מוזר ביותר. הדו"ח הסופי דן רק בעניין אי-שי אחד ויחיד לגבי חייל או אזרח: פרשת גורודיש. הוא מבטל את השעיית גורודיש, או מונע ממנו מינוי "עדי-עבתי" — בצד-דה הפתוחה לפירושים שונים. כי דו"ח הגלוי, זוהי המסקנה הקוני-קרטית היחידה — קציר די מאודי-מאוד.

המעילה בחפקיד

א ודם-המחדל העיקרי, והממאיר בי-יתר, של הדו"ח הסופי הגלוי, רק מגביר ומגדיל את המחדל הקדמון של הדו"ח הראשון. ככל הדו"ח הזה אין מופיעה הי-שם משה דיון אפילו פעם אחת! בדיברי ההקדמה לדו"ח, קובעת הוועדה: "דו"ח זה... עוסק... בנושאים הנותנים שהוטל על הוועדה לחקור בהם, לפי כתב-המינוי שלה".

זה פשוט אינו נכון.

כתבי-המינוי מיום 18.11.73 מטיל על הוועדה לחקור: "...ההיערכות וההחלטות של הגורמים הצבאיים והאזרחיים המוסמכים לכך..." (ההדגשה לא במקור). מילבד ההתייחסות לכך בדו"ח החלקי

קום בעיקבות ההודעות האופטימיות הי-כונות של ברן. גם בפרשה זו הוצאה לוועדה מידי-תעודת-עניות: אפילו לגבי היום האחד שנחקר עדידה כיפוי-דיות, לא נתקבלו מסקנותיה. כבר למחרת היום התלקח הקרב מחדש, כאשר אריק שרון מתייצב במפי-תיע להגנת גורודיש, וקובע שכי-צוע פקודתו היה מביא לניצחון-מוקדם.

ברן שיגר מארצות-הברית דבריי-פולמוס חריפים באמצעות הדלפות לעיתונאים שם, והוויכוח התלהט שוב כאילו לא היה דו"ח ועדת-אגרנט ולא נברא.

אריק מלך ישראל

ל גנתו של אריק שרון על גורודיש — באה כאפתעה לרבים, שלא ידעו כי בזמן האחרון, תוך בירורים צבאיים, התי-קרב תסיסות השניים מבחינות רבות לגבי-למידת לקחי המלחמה. הוועדה עצמה היתה שרוייה עדיין תחת רושם המאבק החריף בין שני האלופים, שמצא את ביטויו בתלונה הרישמית שי-הגיש גורודיש נגד אריק על כמה פרטים של אי-יציבות לפקודות. רק לגבי אישום אחד — הנוגע לאותו יום ה-8 באוקטובר, חזר בו גורודיש מבחינה מהותית, כשי-נתברר לו, בעת התחקיר של צה"ל, כי שרון צדק וברן טעה. את שאר התלונות ביטל גורודיש למען ההתפייסות.

הוועדה לא היתה ערה להתפייסות זו, ועל רקע זה ניתן להסביר את אחד הפרקים המוזרים של הדו"ח, שזכה לפירוט רבה בארץ ובעולם. גובע ממנו, כאילו, כי אריק שרון היה האיש שצדק לכל אורך הקו. בקטע זה דנה הוועדה כסירובו של אריק שרון למלא את פקודתו של גורודיש ולתקוף את מור-צב "מיסורי" (ממערב לתעדה) כי 21 באוקטובר. הוועדה היתה מנויה עה מטפס בנושא זה, מכיוון שי-כתבי-המינוי שלה אסר עליה כי-מפורש לטפס במאורעות שזאחר ה-14 באוקטובר. ואכן, הוועדה כנל לא חקרה פרשה זו.

העניין הוכנס לדו"ח בדלת האחורית, כאילו אגב בירור בעיות עקרוניות של מישמעת. נאמר כי הוועדה שמעה הסבר מפי אריק, וכי היא מקבלת הסבר זה — ללא חקירה כלשהי.

הכוונה היתה, כמוכן, לומר שהוועדה מקבלת את הסברו של אריק לגבי תסיסתו את עקרונות המישמעת (הגורסת כי כי-מיקרה חריג, כאשר מפקד סבור שהממונה עליו אינו מעריך נכונה את נחוני השטח. מותר לו להתנגד לפקודה ולפעול לשי-גוייה, אך שבסופו של דבר עליו למלא את הפקודה). אולם בציבור נתקבל, כי-הכרה, הרושם שהוועדה מצדיקה את אריק נגד גורודיש לגופו של עניין, אחרי בירור

כתבי-המינוי הטיל על הוועדה לבחון את כל קרבות-הבלימה, בתישעה הימים הראי-שונים של המלחמה. הוועדה התליטה לבי-חון רק יום אחד — החלטה תמוהה מאוד כשלעצמה, המוסברת על-ידי הוועדה כי-צורה בלתי-משכנעת, ושאפשר לטעון נגי-דה כי היא מהווה מעילה בתפקיד הכלול בכתבי-המינוי.

ציניקאים יכולים לטעון כי יום מסיים זה נבחר דווקא משום שזה היה היום הי-אחד שבו לא התערב משה דיון במהלך-הקרבות. יום קודם-לכן, ה-7 באוקטובר, היה היום שבו התמוטט דיון, "יעץ" לסגת ממרבית סיני.

היום שלאחריו, ה-9 באוקטובר, היה היום שבו ערך את מסיבת עורכי-העיתונים המפורסמת, או יצר בליבם את הרושם כי הגיע חורבן בית-שלישי. אולם אין ספק שקרב ה-8 באוקטובר היה באמת קרב חשוב ביותר. ולראייה: על יום זה כבר ערך צה"ל תחקיר יסודי ביו-תר, שכתוצאה ממנו הגיעו כל המעורבים לדיעה כימעט אחידה.

דיעה זו אינה מזדהה עם מפי-קנות ועדת-אגרנט. היא רחוקה ממנה מאודי-מאוד.

בניסיונה הקדחתני להרשיע את גורודיש, מתעלמת הוועדה כימעט לגמרי מאחי-ריותו של האיש המרכזי באותו יום: האלוף אברהם ("ברנ") אדן, מפקד האוגדה. אין שמץ של ספק שהוא האחראי העיקרי לשואת אותו יום, מעשית ופורמאלית. ארי-לם הוועדה מתעלמת מקיומו כימעט כליל, על-ימנת להוכיח כי אלוף-הפיקוד איבד את השליטה על הכוחות, לא בדק את הי-דיווחים, לא בחן את הדברים בשטח, גרם לכירסום מסרות המיבצע, וכו' וכו'.

אף אחת מן הקביעות האלו אינה עור-מדת במיבחן הניחות המיקצועי. בנתו-נים של 1973 לא יכול היה אלוף-הפיקוד לפקח על הקרב בשטח

האיש שלא שלט בכוחותיו היה כלי-ספק ברן עצמו. אם היה צורך באימות הדיווחים, נובע מכך שי-הדיווחים היו כוזבים — דבר הי-מטייל צו נוסף עז מפקד האוגדה.

אשר לכירסום המטרות, קיימות הור-כחות חותכות, סליליה-הקלטות של ארי-תו יום, המוכיחות כי הפיקוד דבק במטי-רה האחת: להשימד את הצבא המצרי, על-ידי התקפה מצפון לדרום, לאורך התעלה אך במרחק-מה ממנה, וכי חציית התעלה הובאה בחשבון רק במידה שתחילה תושג מטרה זו.

אולם ברן לא ביצע את המשימה. התקפתו בראו מכיוון בלתי-נכון, ביגלל סידרת שגיאות ומחדלים, בסופו של דבר לחם רק חלק קטן מכוחות האוגדה של ברן, בעוד אוגדתו של אריק נשלחה מאחי-

